

K Z O M B U N D I A K N A T
Z B A D A N I A

Warszawa, grudzień 2011

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/166/2011

POLITYK ROKU 2011

W POLSCE I NA ŚWIECIE

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
13 stycznia 2011 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Koniec roku to okres bilansów i podsumowań, a także plebiscytów, które – w mniej lub bardziej poważny sposób – rozstrzygają, kto zasłużył na miano osobowości roku w tej lub innej dziedzinie. Również my w grudniowym sondażu¹, jak co roku, zapytaliśmy Polaków, komu – ich zdaniem – należy się tytuł polityka mijającego 2011 roku. Respondenci sami wymieniali nazwisko kandydata spośród wszystkich znanych im polityków krajowych oraz – na tej samej zasadzie – wybierali najbardziej zasłużonego w tym roku przedstawiciela światowej sceny politycznej. Pytania zadawane w tym reprezentatywnym plebiscycie różnią się istotnie od pytań dotyczących popularności polityków, które zadajemy w comiesięcznych badaniach. W tym wypadku bowiem nie prosimy respondentów o wybór z przygotowanej listy, ale o odpowiedź własną, nasuwającą się im bez jakichkolwiek sugestii ze strony pytającego.

POLITYK ROKU 2011 W POLSCE

Pytanie otwarte, jakie zadaliśmy badanym, brzmiało: „Któremu z polskich polityków należy się, Pana(i) zdaniem, miano polityka roku 2011? Chodzi o człowieka, który najlepiej działał, zrobił najwięcej w interesie kraju, społeczeństwa, ludzi takich jak Pan(i)”.

Ponad połowa ankietowanych (52%) nie wymieniła żadnego polityka. W tej grupie nieco więcej osób twierdziło, że żadne nazwisko nie przychodzi im na myśl, ponieważ nie interesują się polityką, nie znają polityków czy po prostu trudno im odpowiedzieć na to pytanie (27%). Niewiele mniej badanych (25%) uznało, że żaden ze znanych im przedstawicieli krajowej sceny politycznej nie zasłużył na takie miano (odpowiedzi: „nie ma takiego”, „żaden” lub inny sposób wyrażenia negatywnej opinii).

Pozostali respondenci wymienili w sumie ponad pięćdziesiąt nazwisk polityków, z których jednak tylko sześciu uzyskało przynajmniej po 2% głosów.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (259) przeprowadzono w dniach 1 – 8 grudnia 2011 roku na liczącej 950 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tytuł polityka roku 2011 Polacy przyznali *ex aequo* premierowi Donaldowi Tuszkowi oraz prezydentowi Bronisławowi Komorowskiemu (po 11%). Ci dwaj politycy zyskali bardzo wyraźną przewagę nad pozostałymi konkurentami. Na drugim miejscu w tym rankingu, z dużą stratą do liderów, znalazł się prezes PiS Jarosław Kaczyński (5%). Kolejne miejsca zajęli Radosław Sikorski (4%) i Janusz Palikot, którego do miana polityka roku 2011 wytypowało 3% badanych. Dwóch na stu respondentów uznało, że tytuł ten należy się liderowi tworzącego się ugrupowania Solidarna Polska – Zbigniewowi Ziobrze (2%). W rankingu na najlepszego polityka 2011 roku po 1% wskazań uzyskali: szef Parlamentu Europejskiego Jerzy Buzek, wicepremier i minister gospodarki Waldemar Pawlak, minister kultury Bogdan Zdrojewski, polityk SLD Ryszard Kalisz, była minister zdrowia, a obecnie marszałek Sejmu Ewa Kopacz oraz mający grono wiernych zwolenników lider Nowej Prawicy Janusz Korwin-Mikke i były szef SLD Grzegorz Napieralski.

		CBOS
Któremu z polskich polityków należy się, Pana(i) zdaniem, miano polityka roku 2011?		
Donald Tusk	11%	
Bronisław Komorowski	11%	
Jarosław Kaczyński	5%	
Radosław Sikorski	4%	
Janusz Palikot	3%	
Zbigniew Ziobro	2%	
Jerzy Buzek	1%	
Waldemar Pawlak	1%	
Bogdan Zdrojewski	1%	
Ryszard Kalisz	1%	
Ewa Kopacz	1%	
Janusz Korwin-Mikke	1%	
Grzegorz Napieralski	1%	
Inni politycy (40 nazwisk)	5%	
Nie ma takiego, żaden nie zasłużył	25%	
Nie wiem, nie interesuję się tym, trudno powiedzieć	27%	

Tabela 1

Rok	Któremu z polskich polityków należy się miano polityka roku ?	Nie ma takiego polityka	Trudno powiedzieć
1992	Jacek Kuroń – 14% , Hanna Suchocka – 10%, Krzysztof Skubiszewski – 8%, Lech Wałęsa – 7%, Tadeusz Mazowiecki – 3%, Waldemar Pawlak – 2%	19%	23%
1993	Hanna Suchocka – 14% , Waldemar Pawlak – 12%, Krzysztof Skubiszewski – 10%, Aleksander Kwaśniewski – 8%, Jacek Kuroń – 7%, Tadeusz Zieliński – 5%, Lech Wałęsa – 4%	14%	16%
1994	Andrzej Olechowski – 9% , Jacek Kuroń – 8%, Aleksander Kwaśniewski – 8%, Waldemar Pawlak – 6%, Lech Wałęsa – 5%, Tadeusz Zieliński – 4%, Józef Oleksy – 3%	19%	28%
1995	Lech Wałęsa – 14% , Aleksander Kwaśniewski – 9%, Władysław Bartoszewski – 8%, Jacek Kuroń – 8%, Józef Oleksy – 8%, Józef Zych – 3%, Tadeusz Zieliński – 3%, Grzegorz Kołodko – 2%	17%	18%
1996	Aleksander Kwaśniewski – 12% , Andrzej Bączkowski – 6%, Włodzimierz Cimoszewicz – 6%, Józef Zych – 5%, Lech Wałęsa – 3%, Jacek Kuroń – 3%, Jan Olszewski – 3%, Marian Krzaklewski – 3%, Waldemar Pawlak – 2%, Grzegorz Kołodko – 2%	20%	27%
1997	Aleksander Kwaśniewski – 20% , Marian Krzaklewski – 9%, Włodzimierz Cimoszewicz – 4%, Jerzy Buzek – 3%, Leszek Balcerowicz – 2%	21%	31%
1998	Aleksander Kwaśniewski – 21% , Jerzy Buzek – 14%, Leszek Balcerowicz – 5%, Leszek Miller – 3%, Bronisław Geremek – 2%, Jolanta Kwaśniewska – 2%, Hanna Gronkiewicz-Waltz – 2%, Marian Krzaklewski – 2%	18%	26%
1999	Aleksander Kwaśniewski – 26% , Leszek Balcerowicz – 6%, Jerzy Buzek – 4%, Bronisław Geremek – 4%, Hanna Gronkiewicz-Waltz – 3%, Marian Krzaklewski – 2%, Andrzej Lepper – 2%, Tadeusz Mazowiecki – 2%, Leszek Miller – 2%	19%	23%
2000	Aleksander Kwaśniewski – 31% , Andrzej Olechowski – 4%, Jerzy Buzek – 2%, Bronisław Geremek – 2%, Lech Kaczyński – 2%, Jolanta Kwaśniewska – 2%, Jarosław Kalinowski – 2%, Marian Krzaklewski – 2%	25%	20%
2001	Aleksander Kwaśniewski – 33% , Andrzej Lepper – 8%, Lech Kaczyński – 6%, Leszek Miller – 4%, Andrzej Olechowski – 2%	20%	17%
2002	Aleksander Kwaśniewski – 35% , Leszek Miller – 8%, Andrzej Lepper – 7%, Lech Kaczyński – 3%, Jarosław Kalinowski – 2%	21%	15%
2003	Aleksander Kwaśniewski – 22% , Jan Rokita – 15%, Andrzej Lepper – 10%, Danuta Hübner – 3%, Marek Borowski – 2%, Józef Oleksy – 2%	18%	17%
2004	Aleksander Kwaśniewski – 14% , Jan Rokita – 7%, Andrzej Lepper – 6%, Włodzimierz Cimoszewicz – 3%, Marek Borowski – 2%, Lech Kaczyński – 2%, Roman Giertych – 2%, Zbigniew Religa – 2%	27%	23%
2005	Aleksander Kwaśniewski – 18% , Lech Kaczyński – 8%, Andrzej Lepper – 5%, Kazimierz Marcinkiewicz – 4%, Donald Tusk – 4%, Zbigniew Ziobro – 3%, Jarosław Kaczyński – 2%, Jan Rokita – 2%	21%	26%
2006	Zbigniew Ziobro – 18% , Kazimierz Marcinkiewicz – 10%, Donald Tusk – 5%, Andrzej Lepper – 4%, Leszek Balcerowicz – 3%, Lech Kaczyński – 3%, Roman Giertych – 2%, Jarosław Kaczyński – 2%, Zbigniew Religa – 2%	20%	22%
2007	Donald Tusk – 29% , Lech Kaczyński – 7%, Jarosław Kaczyński – 5%, Zbigniew Ziobro – 3%, Zbigniew Religa – 3%, Władysław Bartoszewski – 3%	13%	17%
2008	Donald Tusk – 18% , Radosław Sikorski – 9%, Lech Kaczyński – 6%, Lech Wałęsa – 3%, Bronisław Komorowski – 2%, Aleksander Kwaśniewski – 2%	24%	24%
2009	Donald Tusk – 13% , Lech Kaczyński – 6%, Radosław Sikorski – 6%, Jerzy Buzek – 2%, Bronisław Komorowski – 2%, Zbigniew Ziobro – 2%	25%	35%
2010	Donald Tusk – 11% , Bronisław Komorowski – 10%, Jarosław Kaczyński – 5%, Grzegorz Napieralski – 5%, Lech Kaczyński – 3%, Jerzy Buzek – 2%, Janusz Palikot – 2%, Radosław Sikorski – 2%, Zbigniew Ziobro – 2%	23%	27%
2011	Donald Tusk – 11% , Bronisław Komorowski – 11%, Jarosław Kaczyński – 5%, Radosław Sikorski – 4%, Janusz Palikot – 3%, Zbigniew Ziobro – 2%	25%	27%

W tym roku Polacy mieli nieco większe niż przed rokiem trudności z przyznaniem tytułu polityka roku. Trochę dłuższa okazała się też lista przedstawicieli sceny politycznej branych pod uwagę przez badanych. Wyniki tegorocznego plebiscytu na polityka roku są jednak niemal dokładnym powtórzeniem ubiegłorocznego rankingu. Ponownie na czele plasują się premier Donald Tusk oraz prezydent Bronisław Komorowski, który już przed rokiem uzyskał tylko minimalnie słabszy wynik od premiera. Na drugiej pozycji – z takim samym rezultatem jak w 2010 roku – znajduje się prezes PiS Jarosław Kaczyński. Niewielkie zmiany obserwujemy na dalszych pozycjach rankingu. Obecnie jako pretendenta do tytułu polityka roku badani nieco częściej wskazywali Radosława Sikorskiego i Janusza Palikota, natomiast mniej osób optowało za kandydaturą Grzegorza Napieralskiego.

Lista polityków zgłaszanych do tytułu polityka roku niewiele się zmienia. Nie widać w tym rankingu nowych nazwisk, a zwycięstwa dotychczasowych liderów – jak premiera Donalda Tuska, który po raz piąty z rzędu uzyskał tytuł polityka roku – są coraz mniej przekonujące. Mimo dużego sukcesu wyborczego premier Donald Tusk zaledwie wyrównał ubiegłoroczny wynik, a uzyskał wyraźnie mniej głosów niż w poprzednich latach. Prezydent Bronisław Komorowski, który obecnie zdobył tyle samo głosów co premier i dzieli z nim tytuł, również niewiele zyskał w porównaniu z okresem, kiedy obejmował najwyższy urząd w państwie. Ponad połowa Polaków nie wymieniła żadnego nazwiska, gdy zapytaliśmy ich o najlepszego krajowego polityka roku 2011, lub jednoznacznie konstatowała, że nikt nie zasłużył na takie wyróżnienie.

POLITYK ROKU 2011 NA ŚWIECIE

Wybór polityka roku spośród przedstawicieli międzynarodowej sceny politycznej niezmiennie nastęcza badanym więcej trudności niż wskazanie najwybitniejszego, najbardziej zasłużonego – ich zdaniem – reprezentanta krajowej polityki. W tym roku miała z tym problem prawie połowa badanych (49%), a mniej więcej co siódmy (14%) uznał, że żaden ze znanych mu polityków zagranicznych nie odegrał w ciągu minionych dwunastu miesięcy na tyle znaczącej roli w polityce międzynarodowej, by zasłużyć na ten tytuł.

W sumie tylko ponad jedna trzecia badanych (37%) wymieniła jakiegoś polityka działającego na arenie międzynarodowej, któremu – ich zdaniem – należy się miano polityka roku 2011. Łącznie podano nieco ponad trzydzieści nazwisk, z których jedynie siedem pojawiało się w wypowiedziach co najmniej 1% ankietowanych.

Politykiem roku 2011 w wymiarze międzynarodowym jest dla Polaków kanclerz Niemiec Angela Merkel. Do tego zaszczytnego tytułu typowało ją 19% ankietowanych. W tym roku kanclerz Niemiec wyraźnie dystansuje wszystkich pozostałych przedstawicieli światowej polityki. Drugie miejsce w tym rankingu ze zdecydowanie mniejszą liczbą wskazań zajmuje prezydent USA Barack Obama (8%). Na kolejnych miejscach z bardzo niewielką już jednak liczbą głosów plasują się szef Parlamentu Europejskiego Jerzy Buzek – obecny także na liście polityków krajowych – oraz prezydent Francji Nicolas Sarkozy (po 2%). Wśród kandydatów do tytułu polityka roku 2011 brano też pod uwagę przewodniczącego Komisji Europejskiej José Manuela Barroso, jednego z najbardziej kontrowersyjnych, ale zarazem szeroko znanych polityków ostatnich lat byłego premiera Włoch Silvio Berlusconi oraz premiera Rosji, a wkrótce zapewne przyszłego prezydenta tego kraju Władimira Putina (po 1%).

		CBOS
Któremu z zagranicznych polityków, działających na arenie światowej, należy się, Pana(i) zdaniem, miano polityka roku 2011 ?		
Angela Merkel		19%
Barack Obama		8%
Jerzy Buzek		2%
Nicolas Sarkozy		2%
José Manuel Barroso		1%
Silvio Berlusconi		1%
Władimir Putin		1%
Inni politycy		3%
Nie ma takiego		14%
Nie orientuję się, nie interesuję się, trudno powiedzieć		49%

Kanclerz Niemiec Angela Merkel zdobyła tytuł polityka roku po raz czwarty. Poprzednio tytuł ten Polacy przyznawali jej w latach 2006, 2007 i 2010. Jednak nigdy wcześniej jej zwycięstwo w tym rankingu nie było tak jednoznaczne, a uznanie polskiej opinii publicznej równie duże jak obecnie. Poczynając od 2002 roku, od kiedy pytamy Polaków, kto z przedstawicieli międzynarodowej sceny politycznej zasługuje ich zdaniem na miano polityka roku, lepsze wyniki od tegorocznego rezultatu Angeli Merkel uzyskiwał jedynie George W. Bush, wygrywając ten plebiscyt w latach 2002 i 2003.

Tabela 2

Rok	Któremu z zagranicznych polityków, działających na arenie światowej, należy się miano polityka roku ?	Nie ma takiego polityka	Trudno powiedzieć, nie interesuje mnie to
2002	George W. Bush – 20% , Gerhard Schröder – 6%, Władimir Putin – 3%, Tony Blair – 2%, Günter Verheugen – 2%	16%	45%
2003	George W. Bush – 23% , Jan Paweł II – 4%, Tony Blair – 2%, Władimir Putin – 2%, Gerhard Schröder – 2%	18%	43%
2004	George W. Bush – 13% , Wiktor Juszczenko – 7%, Kofi Annan – 3%, Gerhard Schröder – 2%	17%	49%
2005	George W. Bush – 7% , Angela Merkel – 4%, Tony Blair – 3%, Wiktor Juszczenko – 2%, Ariel Szaron – 2%	18%	54%
2006	Angela Merkel – 9% , George W. Bush – 6%, Tony Blair – 3%, José Manuel Barroso – 2%	16%	59%
2007	Angela Merkel – 9% , Nicolas Sarkozy – 7%, George W. Bush – 6%, Władimir Putin – 4%, Tony Blair – 3%	13%	50%
2008	Nicolas Sarkozy – 12% , Barack Obama – 10%, Angela Merkel – 6%, Dalajlama – 3%, George W. Bush – 2%	10%	50%
2009	Barack Obama – 13% , Angela Merkel – 11%, Nicolas Sarkozy – 3%, Jerzy Buzek – 2%	12%	54%
2010	Angela Merkel – 12% , Barack Obama – 9%, Jerzy Buzek – 3%, Władimir Putin – 2%, Dmitrij Miedwiediew – 2%	12%	53%
2011	Angela Merkel – 19% , Barack Obama – 8%, Jerzy Buzek – 2%, Nicolas Sarkozy – 2%	14%	49%

Kolejne zwycięstwo i bardzo dobry wynik Angeli Merkel w tegorocznym rankingu wydaje się odzwierciedlać nie tylko sympatię dla osoby pani kanclerz, ale przede wszystkim znaczenie, jakie Polacy przywiązują do stosunków z naszym zachodnim sąsiadem. Szczególnie w czasie kryzysu kanclerz Niemiec obok znajdującego się także w czołówce naszego plebiscytu prezydenta Francji stała się dla Polaków najbardziej znaczącą postacią. Fakt, że po raz drugi z rzędu prezydent USA Barack Obama uzyskuje słabszy wynik niż kanclerz Niemiec Angela Merkel, wydaje się symptomatyczny – być może nad tradycyjnie proamerykańskim nastawieniem Polaków zaczyna brać górę orientacja na sprawy europejskie. Mimo że prezydent USA wciąż pozostaje dla Polaków ważną postacią i sympatia dla niego jest niemal równie duża jak przed rokiem, w 2011 roku pierwszoplanowym rozgrywającym jest dla Polaków kanclerz Niemiec.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA